

Михайловська А. М., слухач 5-В курсу
ННІ № 4 НАВС

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Питання оптимальної організації публічної влади цікавило людство протягом усього процесу розвитку світової цивілізації і особливо цікавить в даний момент часу - в умовах безпрецедентного розвитку міждержавної інтеграції і одночасно в умовах, коли колосальні міждержавні об'єднання та окремі макродержави зазнають краху. Історія свідчить, що деструктивні тенденції в державах є наслідком відсутності збалансованої влади, яка за певних умов може виявитися або гіперцентралізованою, або недостатньо централізованою. Обидві крайнощі здатні призвести і призводили фактично до розпаду державних утворень. Оптимально організована влада, таким чином, - це проблема самозбереження держави, а крім того - це ще й проблема її ефективного функціонування, її дієвої адаптації до умов, що безперервно змінюються - аспект, який також становить предмет постійної уваги практичних політиків і науковців [1, с. 1].

Важко переоцінити актуальність цього питання для України, яка перебуває в процесі реформування своєї політичної системи і потребує створення стрункої системи організації влади, гармонізації відносин між різними її рівнями, що виключає можливість для будь-якого тиску, який виходить за рамки закону, вищих ешелонів на прийняття нижчими рівнями управління будь-яких незаконних рішень. Одним з головних аспектів цього процесу є реструктуризація територіальної організації влади в державі та оптимізація регіональної політики.

Головним об'єктом дослідження державної регіональної політики є відносини між центром (державою загалом) і регіонами (територіями) як один з ключових напрямків державної політики, поряд із зовнішньою, соціальною, економічною тощо [2, с.23-24]. В рамках регіональної політики регламентуються взаємозв'язки між центром та регіонами, визначаються права і повноваження адміністративних одиниць;

формується своя практика впливу центру на регіони і, навпаки, регіонів на центр.

Аналізуючи сучасні загальносвітові тенденції державного будівництва, можна побачити, що ефективність інтеграції територій і регулювання регіональних ситуацій і проблем в державі прямо залежить від балансу політики розмежування компетенцій і політики узгодження інтересів. Політична історія різних країн переконує в тому, що стійкість будь-якого державного устрою та його спроможність до змін залежать від здатності підтримувати баланс відцентрових і доцентрових тенденцій, баланс інтересів у централізації та децентралізації влади [3, с.101].

Україна, на жаль, відома як країна, непослідовна у здійсненні найважливіших внутрішньо- та зовнішньополітичних проєктів. Як європейські, так і вітчизняні політики і дослідники констатують невиправдано повільні темпи її економічного та соціального розвитку як результат неоптимальної організації публічної влади і суперечливого розвитку владних процесів в державі

Розвиток та зміцнення Української держави, її включення в європейські і світові інтеграційні процеси, ствердження власного шляху розвитку та місця у геополітичному оточенні нерозривно пов'язані з організацією публічної влади, яка б відповідала сучасним тенденціям правового розвитку та міжнародним стандартам у цій сфері. Перший крок на цьому шляху Україна зробила у 1997 році, ратифікувавши Європейську Хартію місцевого самоврядування. Наступним кроком виявився Закон України „Про місцеве самоврядування в Україні”, але, як відомо, дієва система місцевого самоврядування в Україні практично відсутня, в той час як належне співвідношення повноважень державних інститутів і органів місцевого самоврядування є показником оптимальної моделі організації публічної влади в державі.

Досвід більшості сучасних демократичних країн, зокрема, членів Європейського Союзу, свідчить, що найбільш поширеним шляхом здійснення оптимізації публічної влади сьогодні є її децентралізація, яка є явищем державницького характеру, яке обумовлену логікою розвитку кожної окремої держави

Серед останніх слід навести оптимізацію якості державного управління, розвиток інституту місцевого самоврядування, наділення його дієвими механізмами функціонування, що призводить до загальної демократизації суспільства та запровадженню у державі окремих елементів і, у майбутньому, громадянського суспільства в цілому.

В свою чергу, для України доцільними змінами, спрямованими на побудову гармонізованої системи публічної влади, можуть бути, зокрема, запровадження в Україні сучасної парламентської республіки із представництвом інтересів регіонів шляхом другої палати парламенту, запровадження регіонального рівня публічної влади з наділенням його статусу територіальної громади, оптимізація функціонального навантаження і організаційної структури органів місцевого самоврядування.

Отже, загальною тенденцією регіональної політики як у федеративних, так і в унітарних державах є оптимізація відносин між центром і територіями, пошук балансу між ними. Основні параметри, що визначають баланс відносин «центр- регіони», пов'язані з упорядкуванням взаємовідносин між центральною та регіональною владами, їх переплетенням і взаємопроникненням. З одного боку, держава, проводячи децентралізацію, тими чи іншими способами забезпечує присутність та вплив центру на рівні регіональної влади, з іншого, - регіони різними способами отримують можливість прямої участі у діяльності центральної влади.

Підсумовуючи, слід відзначити, що загальносвітові процеси оптимізації влади, управління, формування громадянського суспільства мають повноцінно бути реалізованими в Україні, оскільки наша історія, традиції державотворення та роль у сучасних геополітичних процесах фактично не залишають нам іншого варіанту дій, як побудова гармонізованого громадянського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колишко Р.А. Децентралізація публічної влади в унітарній державі: Автореф. дис... канд. юр. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / Родіон Анатолійович Колишко. - К.: Інститут

міжнар. відносин Київського національного ун-ту імені Тараса Шевченка, 2003.- 20 с.

2. Глухачов Є.Ф. Правові аспекти регіональної політики в Україні // Регіональна політика в Україні: Стан та перспективи розвитку: Міжнародна науково-практична конференція (2014 р., 24-25 травня; Харків). - С. 24-28.

3. Кукарцев, О. Інституціональні механізми регіональної політики: централізація і децентралізація влади / О. Кукарцев // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. - Л. : Вид-во Нац. ун-ту "Львів. політехніка", 2007. - С. 101-107.